Mauszólosz síremléke

A Föld legősibb remekművűei közé tartozik a világ hét csodája. Először egy föníciai író számolt be róluk egyik epigrammájában a Kr. e. 2. században. Antipatrosz a következő remekműveket vette fel a listájára: Kheopsz fáraó piramisát a mai Kairó közelében, Babilonban Szemiramisz függőkertjeit, az olimpiai Zeusz-szobrot, Artemisz templomát Epheszoszban, Mauszólosz halikarnasszoszi síremlékét, a rhodoszi Kolosszust és az alexandriai világítótornyot.

Epheszosz városától alig 110 kilométerre, déli irányban, Kis-Ázsia délnyugati csücskében fekszik Bodrum, egy török kisváros, amelyet az ókorban Halikarnasszosznak neveztek. Itt állt az ötödik világcsoda, Mauszólosz, káriai uralkodó nagy hírű síremléke.

Mauszólosz a Kr. e. 377. esztendőben került – apja, Hekatomnosz halála után – Kária fejedelemség trónusára. Halikarnasszosz középpontjában hatalmas kiterjedésű agorát építtetett ki. A tér fölé emeltette Árész hadisten templomát. Mauszólosz a piactér és a templom közötti térségre álmodta meg azt az épületet, amely majd az idők végezetéig híressé teszi a nevét.
A görög művészetért rajongó fejedelem úgy döntött, hogy síremlékét Hellász legjelentősebb építészeivel építteti fel, ezért pályázatot hirdetett.

A pályázatot Szathürosz és Phütheosz görög építész nyerte meg. Az öt óriási lépcsőfokból álló alapzat egy 33 x 39 méteres alapterületű földdarabra épült. Erre került a robusztus, 27 x 33 méteres alaprajzú, csaknem kocka alakú középső rész. Az alapzat és a középső kocka együttes magassága a 22 métert is meghaladta. A középső rész fölött emelkedett a tulajdonképpeni síremlék. Belső kamráját 39, egyenként 11 méter magas oszlop fogta körbe. Az oszlopcsarnokot egy 24 lépcsőfokból álló piramis alakú tető óvta az időjárás viszontagságaitól. A piramis csúcsát márványból faragott quadriga (négyesfogat) díszítette.
A teljes síremlék 42 méter magas volt. Ez valóságos forradalmi újításnak számított, mivel a korabeli görög építészek inkább vízszintes irányban növelték az épületek kiterjedését. Mauszólosz síremléke viszont a magasba törekedett, mint az ókori Egyiptom piramisai és néhány perzsa nagykirály síremléke. Az uralkodó végső nyughelye tehát több kultúra vonásait egyesítette magában.

Mauszólosz nem láthatta a befejezett épületet, mert Kr. e. 353-ban meghalt. Az építkezést felesége folytatta, aki egyben a húga volt, és egyiptomi hatásra örökölte a trónt. Artemiszia saját magának is pompás emlékművet állított, ugyanis az építmény tetejét ékesítő négyesfogatot Mauszólosszal együtt hajtják. A történetírók szerint a fejedelemnek nem tetszett volna, hogy a királynő ily módon magának is emlékművet állított.

A síremlék építését elrendelő fejedelem neve fogalommá vált. Azóta számtalan uralkodó emeltetett magának díszes síremléket, amelyeket mauzóleumnak hívnak.

(Hans Reichardt nyomán)

1. Válaszolj a következő kérdésekre! 6 pont

Ki számolt be először a világ hét csodájáról? _____

Hol élt?

_____

Mikor élt?

_____

Mivel foglalkozott?

_____

Milyen műfajú szövegben sorolta fel a remekműveket?_____

Hol található ma Mauszólosz szobra? _____

2. Írd egymás mellé az összetartozó számokat és betűket! 7 pont

1. a mai Kairó	A) Zeusz-szobor
2. Babilon	B) Mauszólosz síremléke
3. Olimpia	C) Artemisz temploma
4. Epheszosz	D) Kolosszus
5. Halikarnasszosz	E) Kheopsz fáraó piramisa
6. Rhodosz	F) Világítótorony
7. Alexandria	G) Szemiramisz függőkertjei

_____, _____, _____, _____, _____, _____, _____

3. Pótold a hiányzó szavakat az alábbi mondatokból! 7 pont

Halikarnasszosz _____-Ázsia _____ csücskében található. Ma _____ a neve. Tőle _____ irányban alig _____ kilométerre fekszik Epheszosz városa, ahol valaha a világ ___ csodája, _____ volt látható.

4. Fogalmazd meg, milyen kapcsolatba hozhatók Mauszólosszal a következő személyek! 5 pont

Szathürosz – _____

Artemiszia – _____

Hekatomnosz – _____

Phütheosz – _____

Árész – _____

5. Írd le a síremlék 18. századi rekonstruált rézmetszete alapján az ismert adatokat! 4 pont

1. _____ m 2. _____ m 3. _____ m 4. _____ m

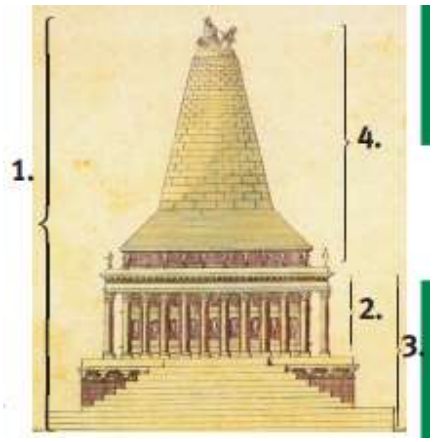

6. Készíts rövid szómagyarázatot egy diáklexikon számára a következő szavakról! 3 pont

agora:_____

mauzóleum:_____

quadriga: _____

7. Bizonyítsd be, hogy Mauszólosz rajongott a görög művészetért, ugyanakkor ápolta az egyiptomi hagyományokat is! 3 pont

_____

_____

Összesen: 35 pont